बालविवाह प्रतिबंध कायदा (PCMA)

- भारतात बालविवाह ही एक महत्त्वाची सामाजिक समस्या आहे जी कायदेशीररित्या प्रतिबंधित असूनही लाखो तरुण मुली आणि मुलांना प्रभावित करते. या प्रथेचे गंभीर परिणाम आहेत, ज्यामध्ये शिक्षणात व्यत्यय, लवकर गर्भधारणेमुळे होणारे आरोग्य धोके आणि वैयक्तिक आणि आर्थिक वाढीच्या मर्यादित संधी यांचा समावेश आहे. १९२९ च्या पूर्वीच्या बालविवाह प्रतिबंध कायद्यातील कमतरता दूर करण्यासाठी बालविवाह प्रतिबंध कायदा (PCMA), २००६ लागू करण्यात आला.
- तरुण मुलींना सक्षम बनवण्यासाठी, त्यांचे आरोग्य आणि कल्याण सुनिश्चित करण्यासाठी आणि लिंग समानतेला प्रोत्साहन देण्यासाठी बालविवाह दूर करण्याचे प्रयत्न अत्यंत महत्त्वाचे आहेत. ही प्रथा नष्ट करण्यासाठी आणि प्रत्येक मूल भरभराटीला येईल अशा समाजाला चालना देण्यासाठी कायदेशीर चौकट, जागरूकता मोहिमा आणि समुदाय सहभाग आवश्यक आहे.
- बालविवाह प्रतिबंधक कायदा, २००६ (पीसीएमए, २००६) लागू करणेबालविवाह प्रतिबंधक कायदा, २००६ हा १ नोव्हेंबर २००७ रोजी बालविवाह रोखण्यासाठी लागू झाला, केवळ त्यांना रोखण्यासाठी नाही. या कायद्याचा उद्देश भारतातील बालविवाहांच्या समस्येला प्रभावीपणे हाताळणे आणि एक व्यापक यंत्रणा स्थापित करणे आहे. हा कायदा अशा व्यक्तीमध्ये बालविवाह करण्यास प्रतिबंधित करतो जिथे एखाद्या महिलेने १८ वर्षे वय पूर्ण केले नसेल आणि जर एखाद्या पुरुषाने २१ वर्षे वय पूर्ण केले नसेल. या कायद्यात राज्य सरकारकडून बालविवाह प्रतिबंधक अधिकाऱ्याची नियुक्ती करण्याची तरतूद आहे ज्यांचे कर्तव्य बालविवाह रोखणे आणि या विषयावर जागरूकता पसरवणे आहे.
- जागतिक चौकटी आणि अधिवेशनांशी सुसंगत राहून, बालविवाह रोखण्यासाठी भारताने अनेक आंतरराष्ट्रीय वचनबद्धता केल्या आहेत-बाल हक्कांवरील संयुक्त राष्ट्रांच्या करारावर (UNCRC): भारत हा UNCRC चा स्वाक्षरी करणारा देश आहे, जो बालविवाहासह हानिकारक प्रथांपासून मुलांचे संरक्षण करण्याचे आदेश देतो.शाश्वत विकास उद्दिष्टे (SDGs): भारताने SDG 5 साध्य करण्यासाठी वचनबद्धता दर्शविली आहे, ज्याचा उद्देश 2030 पर्यंत बाल, बालविवाह आणि जबरदस्तीने लग्न करणे यासारख्या सर्व हानिकारक प्रथा नष्ट करणे आहे.महिलांविरुद्धच्या सर्व प्रकारच्या भेदभावाच्या निर्मूलनावरील अधिवेशन (CEDAW): भारताने CEDAW ला मान्यता दिली आहे आणि त्याच्या कलम २,३ आणि ५ अंतर्गत. भारत भेदभावपूर्ण प्रथा समाप्त करण्यास बांधील आहे.